

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Skanstes iela 25, Rīga, LV-1013

sprk@sprk.gov.lv

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Nr.214/JN

Par konsultāciju dokumentu par noteikumu projektiem numerācijas jomā

„Latvijas Mobilais Telefons” SIA (turpmāk – LMT) ir iepazinies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) 2025.gada 9.janvāra Konsultāciju dokumentu (turpmāk - Konsultāciju dokuments) par noteikumu projektiem “Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022.gada 27.septembra lēmumā Nr.1/33 “Nacionālais numerācijas plāns”, “Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022.gada 18.augusta lēmumā Nr.1/10 “Numerācijas lietošanas tiesību noteikumi” un “Noteikumi numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanai izsoles kārtībā” un sniedz šādu viedokli.

Par Noteikumu projektu “Nacionālais numerācijas plāns”

1. Noteikumu projekta 2.9. punktā, salīdzinot ar spēkā esošo Nacionālā numerācijas plāna 2.9. punktu, ir mainīta IoT/M2M numura valsts robežās definīcija. IoT/M2M numurs valsts robežās Noteikumu projektā definēts kā *numurs pakalpojumu nodrošināšanai Latvijas Republikas teritorijā elektronisko sakaru tīklā*. Iepriekš IoT/M2M numurs valsts robežās (t.sk. 12 ciparu numuri) definīcija paredzēja iespēju izmantot šos numurus mobilajā tīklā arī viesabonēšanā. Ar piedāvātajām izmaiņām tiek noteikts šaurāks IoT/M2M numuru valsts robežās izmantošanas mērķis nekā līdz šim. Atgādinām, ka LMT 2021.gadā iesniedza Regulatoram IoT/M2M valsts robežās numerācijas resursu pieprasījumu un ar Regulatora 10.03.2021 lēmumu Nr. 2.36-02/9 LMT tika piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz 40 000 IoT/M2M numuriem valsts robežās (12 cipari) numerācijas diapazonā “300000000000 – 300000039999”. Numerācijas resursus LMT pieprasīja, ņemot vērā to viesabonēšanas iespēju, paļaujoties, ka šāds mērķis numerācijai ir paredzēts un nākotnē netiks ierobežots. Piešķirtā numerācija tiek izmantota pakalpojumu nodrošināšanai LMT klientiem.

Lūdzam Noteikumu projektā saglabāt līdzšinējo IoT/M2M numurs valsts robežās definīciju nodrošinot iespēju mobilajā elektronisko sakaru tīklā numuru izmantot arī viesabonēšanā vai paredzēt, ka līdz šim piešķirtie IoT numuri (12 ciparu) valsts robežās uzskatāmi par IoT/M2M numuriem eksteritoriālai izmantošanai.

2. Noteikumiem projekta 1.pielikuma 1.tabulā svītroti IoT/M2M numuri valsts robežās (8 cipari) numerācijas diapazonā “72000000 – 74000000” un numerācijas diapazonā “70 000 000-71 000 000” lietošanas mērķī dzēsta atsauce uz numerācijas piederību mobilajam tīklam.

Lūdzam saglabāt IoT/M2M numuru dalījumu izmantošanai mobilajos un fiksētajos elektronisko sakaru tīklos, kā tas ir paredzēts spēkā esošajā Nacionālajā numerācijas plānā. Mobilie elektronisko sakaru komersanti uztur radiotīklu, pārņemot izsolē radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, tādējādi savienojuma uzsākšanas un pabeigšanas izmaksas mobilā tīkla operatoriem ir augstākas kā fiksētās vai citas numerācijas gadījumā. LMT jau iepriekš ir uzvēris, ka mobilajos un fiksētajos tīklos atšķiras tehniskie risinājumi un pieejamie pakalpojumi, piemēram, īsziņas un viesabonēšana. Elektronisko sakaru komersanti nosaka piederību fiksētajam vai mobilajam tīklam pēc numerācijas. Piemēram, IoT/M2M iekārtām varētu būt nepieciešams saņemt īsziņas, tādus risinājumus, kur SMS var kalpot kā datu apmaiņas rezerves kanāls, ja nav iespējams izveidot vai pazaudēts pakešu datu savienojums. Tāpat risinājumos, kur iekārtu restarts vai diagnostikas komandas tiek panākts ar SMS palīdzību vai kur SMS nodrošina

dažādus vārtu automātikas risinājumus u.tml. Līdz ar to ir IoT numerācijas nošķirums ir svarīgs dažādu tehnoloģisko risinājumu kontekstā.

Tāpat LMT neatbalsta mobilās numerācijas un mobilās IoT numerācijas piešķiršanu komersantiem bez sava mobilā tīkla vai tā komersanta piekrišanas, kura mobilā tīklā plānots lietot publisko mobilo telefonu, potenciālā numerācijas krāpniecības riska pieauguma dēļ. Pirmkārt, mobilo aplikāciju risinājumos ir iespējams izmantot fiksēto numerāciju, jo numerācija nenosaka izmantojamo tehnoloģiju publiskā fiksētā un mobilās numerācijas gadījumā. Otrkārt, līdz 2014.gadam mobilā numerācija tika piešķirta elektronisko sakaru komersantiem bez sava mobilā tīkla, kā rezultātā Latvija ierindojās vienā no pirmajām vietām ES/EEZ krāpniecisko zvanu pabeigšanā uz Latvijas numerāciju. Latvijas mobilā numerācija joprojām izejošiem zvaniem ir bloķēta daudzās pasaules valstīs, un panākt tās atbloķēšanu nav iespējams.

Papildus tam, Eiropas Komisija deleģētās regulas 2021/654 3.atkāpe noteic, ka *galvenais elements, kas rada savienojuma pabeigšanas monopolu, kurš pamato regulējuma nepieciešamību, ir numura piederība numerācijas diapazonam t.i., vai zvans tiek piegādāts uz mobilo numuru vai uz cita veida numuriem, vai fiksētajiem numuriem.* Atkarībā no numerācijas piederības fiksētajam vai mobilajam numerācijas diapazonam, normatīvais akts, balstoties uz Eiropas Komisijas veikto tirgus analīzi un vienota savienojum pabeigšanas tarifa noteikšanas modeli, noteic atšķirīgas maksimālās savienojuma pabeigšanas maksas mobilajos un fiksētajos tīklos. Līdz ar to šāda pieeja ir saglabājama arī turpmāk. Arī līdzšinējās Regulatora tirgus analīzes fiksētajos un mobilajos elektronisko sakaru tīklos Latvijā, nav konstatējusi būtisku Latvijas situācijas atšķirību no Eiropas Komisijas pieejas, tādēļ atšķirīga numerācijas režīma piemērošana Latvijā nav pamatota.

Līdz ar to lūdzam saglabāt mobilajiem elektronisko sakaru tīkliem, kā arī fiksētajiem tīkliem izmantojamo numerācija līdzšinējos apmēros.

3. Noteikumu projekta 17.¹ punktā Regulators iekļauj jaunu normu, kurā noteikts, ka *pakalpojuma numuri nav paredzēti izsaukumu veikšanai un izziņu, tostarp multivides izziņu, nosūtīšanai un saņemšanai, izņemot cita veida maksas pakalpojuma numurus.*

Atbilstoši Elektronisko sakaru likuma 11.panta 1.daļas 11.punktam Regulators atbilstoši kompetencei Latvijas Republikas mērogā veic publiskās konsultācijas ar ieinteresētajām personām par šādiem plānotajiem pasākumiem: tiek plānots mainīt noteiktos numerācijas lietošanas tiesību specifiskos nosacījumus vai pieņemt lēmumus, kas var būtiski ietekmēt piešķirto numerācijas lietošanas tiesību izmantošanu. Konsultāciju dokumentā nav izsvērti vai identificēti ieguvumi un/vai trūkumi šāda aizlieguma bezmaksas pakalpojuma numuram un/vai izņēmuma attiecībā uz cita veida maksas pakalpojuma numuru ieviešanai. Līdz ar to izsaukumu veikšana no bezmaksas pakalpojumu numuriem drīzāk būtu atbalstāma.

Galalietotājs, veicot izsaukumu uz bezmaksas pakalpojuma numuru, kurš piešķirts elektronisko sakaru komersantu klientam, var saprātīgi sagaidīt, ka no šī numura tiks atzvanīts. Elektronisko sakaru komersanti var nodrošināt, ka galalietotājam saņemtais izsaukums no bezmaksas pakalpojuma numura ir bezmaksas. Izsaukumu veikšana no bezmaksas izsaukumu pakalpojuma numura Latvijas galalietotājiem nerada krāpniecības risku attiecībā uz negaidītiem maksājumiem gan saņemot zvanu, gan atzvanot. Kā arī bezmaksas pakalpojuma numuriem ir lielāks galalietotāju uzticības līmenis, jo numurs saistās ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju - numura lietotāju, pie kura vērsies pats galalietotājs. Papildu galalietotāju aizsardzības nolūkā varētu paredzēt, ka izsaukumi var notikt tikai valsts robežās.

Līdz ar to secināms, ka ierobežojumam veikt izsaukumus no bezmaksas pakalpojuma numura nav jēgpilna pamata.

Papildu aicinām neievieš citu veida maksas pakalpojuma numuriem izņēmumu Noteikumu projekta 17.¹ punktā. Atļaujot izsaukumus no cita veida maksas pakalpojuma numuriem, galalietotājs, nepieciešamības gadījumā atzvanot šim numuram, var saskarties ar neparedzētām izmaksām. Izsaukumi uz cita veida maksas pakalpojuma numuriem parasti nav bezmaksas.

Tā kā Konsultāciju dokumentā nav pamatojuma aizliegumam veikt izsaukumus no bezmaksas pakalpojuma numuriem un izņēmuma noteikšanai attiecībā uz cita veida maksas pakalpojuma numuriem, LMT aicina atteikties bezmaksas pakalpojuma numura ierobežošanas un izņēmuma noteikšanas cita veida maksas pakalpojuma numuriem.

4. Noteikumu projektā iekļauta jauna norma 38.¹ punktā, kas paredz, ka *izsaukumu saņemšana uz īsajiem kodiem, papildu samaksas pakalpojuma numuriem un dalītās samaksas pakalpojuma numuriem no ārvalstīm nav atļauta.*

Šāda norma ir uzskatāma par lietderīgu krāpniecības apkarošanai, bet ierosinām to precizēt šādā redakcijā: “38.¹ *Izsaukumu saņemšana uz īsajiem kodiem, papildu samaksas pakalpojuma numuriem un dalītās samaksas pakalpojuma numuriem no ārvalstu starpsavienojumiem nav atļauta.*”

Viesabonenti atrodies ārvalstīs var veikt izsaukumus uz īsajiem kodiem, papildu samaksas pakalpojuma numuriem un dalītās samaksas pakalpojuma numuriem, ja viesabonenta operators tehniski nodrošina, ka izsaukums tiek veikts caur mājas tīklu.

5. Papildu krāpniecības ierobežošanas nolūkā aicinām Noteikumu projekta 1.pielikumā papildināt fiksētās numerācijas lietošanas mērķi, nosakot fiksētās numerācijas 6XXXXXX izmantojamību tikai valsts robežās.

6XXXXXX X	Galalietotāju pieslēguma punktam publiskajā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā <i>valsts robežās.</i> Tehniskām vajadzībām publiskajā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā <i>valsts robežās.</i>
--------------	--

6. LMT neiebilst jauna īsā numerācijas diapazona “120X” iekļaušanai Nacionālajā numerācijas plānā pie nosacījuma, ka ar normatīvo regulējumu vai Regulatora aktīvu uzraudzību tiek liegta iespēja radīt galalietotājiem, operatoriem, konkurencei kaitīgu praksi ar zvanu maršrutizācijas shēmām. Papildu vērtējams, vai numerācijas potenciālie lietotāji apzinās, ka balss izsaukumu veikšana no šiem numuriem nav atļauta.

Par Noteikumu projektu “Numerācijas lietošanas tiesību noteikumi”.

LMT konceptuāli neatbalsta numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu izsoles kārtībā. LMT apsvērumi izklāstīti tālāk šīs vēstules 3.sadaļā par Noteikumu projektu “Noteikumi numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanai izsoles kārtībā”.

Par Noteikumu projektu “Noteikumi numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanai izsoles kārtībā”.

LMT jau 2022.gada 4.augusta izsludinātajā publiskajā konsultācijā neatbalstīja un arī šoreiz konceptuāli iebilst un neatbalsta šī Noteikumu projekta virzību kopumā. Regulators Konsultāciju dokumentā norāda, ka Noteikumu projekts ir izstrādāts, lai *nodrošinātu iespēju elektronisko sakaru komersantiem iegūt numerācijas resursus arī izsoles veidā, ja vien Regulators pēc savas iniciatīvas, vērtējot elektronisko sakaru komersantu un sabiedrības intereses, būs izsludinājis numerācijas lietošanas tiesību iegūšanu izsoles kārtībā.* Kā galvenos apsvērumus par labu izsoles rīkošanai Regulators cita starpā norāda: konkurences veicināšanu, vienlīdzīgāku un caurredzamāku attieksmi. Vēlamies norādīt, ka nevienā spēkā esošajā politikas plānošanas dokumentā (piemēram, Elektronisko Sakaru nozares attīstības plānā vai Digitālās transformācijas pamatnostādņēs) nav identificētas problēmas, kas saistītas ar nepieciešamību mainīt numerācijas resursu piešķiršanas kārtību.

Eiropas Elektronisko sakaru kodekss nenosaka dalībvalstu pienākumu ieviest noteiktu numuru, īso kodu vai identifikācijas kodu piešķiršanu konkursa vai izsoles kārtībā. Praksē nav konstatēts numerācijas resursu trūkums vai problemātika numerācijas resursu piešķiršanas esošajā kārtībā.

Iecerēto izmaiņu rezultātā bez atbilstoša iemesla tiks ievērojami palielināts administratīvais slogs gan komersantiem, gan pašam Regulatoram, radot papildu administratīvus pienākumus, tai skaitā, nelietderīgi patērējot resursus un laiku jauno nosacījumu izpildei. Izsoles rīkošana numerācijas lietošanas tiesību iegūšanai Regulatora izstrādātajos normatīvos noteiktajā kārtībā, ir pretrunā arī ar vienu no Latvijas Republikas valdības noteiktajām 2025.gada prioritātēm – birokrātijas mazināšanu (<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/ministru-prezidenteparruna-ar-saeimas-priekssedetaju-valdibas-darba-prioritates>).

Lai arī Elektronisko sakaru likumā ir paredzēta iespēja piešķirt numerācijas lietošanas tiesības konkursa vai izsoles kārtībā, no Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 94.panta 4.daļas nosacījumiem skaidri izriet, ka nepieciešamība rīkot konkursu vai izsoli par tiesībām lietot numerācijas resursus ar sevišķu ekonomisko vērtību ir jākonstatē pēc apspriešanās ar ieinteresētajām pusēm. Normatīvajos aktos nav noteikts, ka kādiem numerācijas resursiem Latvijā būtu piešķirta sevišķa ekonomiska vērtība, kā arī nav noteikta kārtība, pēc kādiem kritērijiem sevišķa ekonomiska vērtība ir piešķirama. Pēc LMT rīcībā esošās informācijas ieinteresētās puses līdz šim nav norādījušas uz problēmām esošajā numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanas kārtībā, kā arī nav rosinājušas aktualizēt izsoles rīkošanas nepieciešamību.

Ja tomēr, neskatoties uz iebildumiem par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu izsoles kārtībā, Regulators plāno pieņemt Konsultāciju dokumentā norādītos noteikumu projektus, papildu sniedzam šādu viedokli.

Ne Regulatora Konsultāciju dokumenta saturs, ne arī piedāvātais Noteikumu projekts un izstrādātie grozījumi esošajos noteikumos neparedz:

- 1) kādos gadījumos un uz kādiem apsvērumiem balstoties Regulators pieņems lēmumu par numerācijas lietošanas tiesību izsoles rīkošanu, proti, nav noteikts, vai izsole tiks rosināta balstoties uz komersanta pieprasījumu par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu izsoles kārtībā (Noteikumu projekta 2.punkts) vai tomēr pēc Regulatora iniciatīvas (Noteikumu projekta 3.p.; Noteikumu projekta "Numerācijas lietošanas tiesību noteikumi" 1.1.punkts), vai ik reizi apspriežoties ar ieinteresētajām pusēm;
- 2) vai un kā Regulators, lemjot par izsoles rīkošanu, vērtē elektronisko sakaru komersantu un sabiedrības intereses (Regulatora Konsultāciju dokumenta 4.lapas 2.rindkopa);
- 3) kādos gadījumos komersantam būtu jāsniedz pieprasījums par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu izsoles kārtībā un kādos gadījumos numerācijas lietošanas tiesības tiktu piešķirtas bez izsoles;
- 4) kādā veidā, pēc kādiem principiem vai kādas metodikas tiks noteikta izsoles sākumcena, un tiks nodrošināta vienlīdzīga un caurredzama attieksme, ievērojot Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 95.panta prasības, kas ļauj uzlikt maksu par tiesībām izmantot numerācijas resursus vienlaikus nodrošinot, ka maksa ir objektīvi pamatota, caurskatāma, nediskriminējoša un samērīga attiecībā uz tās paredzēto mērķi;
- 5) vai gadījumā, ja tiek saņemta maksa par numerācijas lietošanas tiesību iegūšanu izsoles ceļā un ikgadējā valsts nodeva par numerācijas lietošanas tiesību lietošanu (numerācijas tālāknodošanas gadījumā jau pirmajā gadā), tiks ievērotas Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 95.panta prasības, kādas noteiktas maksas par numerācijas resursu lietošanas tiesībām noteikšanai.

Noteikumu projektā paredzēts, ka Regulators izsoles kārtībā varēs piešķirt lietošanas tiesības uz numuriem un identifikācijas kodiem, kā vienīgo ierobežojumu atstājot nosacījumu, ka izsole

nav rīkojuma attiecībā uz tādu numerāciju, par ko netiek maksāta valsts nodeva. Tādējādi Regulatoram tiek piešķirtas tiesības pēc savas iniciatīvas lemt par faktiski visu numerācijas veidu lietošanas tiesību piešķiršanu izsoles ceļā, vienlaikus neparedzot nekādus apsvērumus izsoles izsludināšanas nepieciešamības konstatēšanai.

Iegādājoties numerācijas lietošanas tiesības izsoles ceļā, elektronisko sakaru komersantiem nenoliedzami tiks radīts papildu finansiālais slogs, kas ir pretrunā Elektronisko sakaru likuma anotācijā norādītajam, ka likuma pieņemšanas rezultātā nav paredzēta papildu maksu noteikšana elektronisko sakaru nozarei. Tādējādi Izsoles maksu noteikšana ir pretrunā tiesiskās palāvības principam un Satiksmes ministrijas kā nozares politikas veidotājas nostājam likuma pieņemšanas brīdī – neievieš nozarei jaunus maksājumus vai citu slogu, kas saistīts, piemēram, ar numerācijas resursu piešķiršanu. Šāda papildu finansiālā sloga radīšana komersantam, ietekmēs uz elektronisko sakaru pakalpojumu tarifus. Turklāt, gadījumos, kad komersanta klients izteiks vēlmi lietot tādu publiskā mobilā telefonu tīkla numuru, kura lietošanas tiesības vēl nav nevienam piešķirtas, komersantam objektīvi nebūs iespējas sniegt klientam visu šāda pakalpojuma nodrošināšanai nepieciešamo informāciju. Proti, samaksa un laika periods, kurā šāds pakalpojums klientam būs pieejams, ir tieši atkarīgs no Regulatora pieņemtajiem lēmumiem attiecīgās izsoles izsludināšanā, izsoles sākumcenas noteikšanā un pašas izsoles rezultāta.

LMT vērš uzmanību, ka nav nekādu indikāciju tam, ka esošā numerācijas piešķiršanas kārtība jebkādā veidā ierobežo konkurenci vai ka esošā sistēma numerācijas piešķiršanai būtu nevienlīdzīga vai necaurredzama. Visa informācija un lēmumi par numerācijas tiesību piešķiršanu ir publiski pieejami jebkuram interesentam.

LMT uzskata, ka nav objektīvu apsvērumu, lai mainītu līdz šim korekti darbojošos numuru piešķiršanas kārtību.

Ar cieņu
Prezidents
Valdes priekšsēdētājs

Juris Binde

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

L.Liepiņa, 29248646
I. Jākobsons, 29290307